

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE FOMENT

4826 *Reial decret 270/2013, de 19 d'abril, sobre el certificat de l'assegurança o la garantia financera de la responsabilitat civil en el transport de passatgers per mar en cas d'accident.*

El Reglament 392/2009, del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, sobre la responsabilitat dels transportistes de passatgers per mar en cas d'accident («El Reglament europeu»), estableix el règim comunitari de responsabilitat i l'assegurança aplicables al transport de passatgers per mar. Aquest règim es determina en virtut del que estableix el Conveni d'Atenes relatiu al transport de passatgers i els seus equipatges per mar de 1974, que va ser modificat pel Protocol de 2002, aprovat l'1 de novembre de 2002 sota els auspicis de l'Organització Marítima Internacional (OMI), («el Conveni d'Atenes»), i d'acord amb la reserva i les directrius per a l'aplicació del Conveni d'Atenes aprovades pel Comitè Jurídic de l'OMI el 19 d'octubre de 2006 («les directrius de l'OMI»), que s'especifiquen a l'annex II del Reglament esmentat, aquestes últimes de caràcter vinculant.

El Conveni d'Atenes estableix la seva aplicació a qualsevol transport internacional. El Reglament europeu amplia l'àmbit d'aplicació de les disposicions del Conveni esmentat al transport marítim de passatgers dins d'un Estat membre a bord de vaixells de les classes A i B, segons els defineix l'article 4 de la Directiva 98/18/CE del Consell, de 17 de març de 1998, sobre regles i normes de seguretat aplicables als vaixells de passatge, que va ser transposada a l'ordenament intern mitjançant el Reial decret 1247/1999, de 16 de juliol, sobre regles i normes de seguretat aplicables als vaixells de passatge que facin travessies entre ports espanyols.

El Reglament europeu, entre altres aspectes, recull l'obligatorietat dels transportistes de tenir subscrita una assegurança o una garantia financera que cobreixi la responsabilitat en cas de mort o lesions dels passatgers. La vigència d'aquesta assegurança s'ha d'acreditar mitjançant l'expedició d'un certificat per les autoritats competents de cada Estat membre.

En matèria de responsabilitat civil, l'article 254 del Reial decret legislatiu 2/2011, de 5 de setembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de ports de l'Estat i de la marina mercant, disposa que el Govern ha de determinar reglamentàriament l'obligació de tenir assegurada la responsabilitat civil derivada de l'explotació de vaixells.

El Reglament europeu permet, a l'article 11, que els estats membres puguin ajornar la seva aplicació fins a quatre anys, en els supòsits de transport per mar que es faci dins d'un Estat membre a bord de vaixells de l'esmentada classe A i fins al 31 de desembre de 2018 per als supòsits de transport per mar que es faci dins d'un Estat membre a bord dels vaixells de la classe B esmentada. En aquest sentit, la disposició transitòria d'aquest Reial decret fa ús d'aquesta facultat d'ajornament.

Amb la finalitat que els vaixells afectats puguin disposar del corresponent certificat d'assegurança o garantia financera per poder navegar o entrar o sortir d'un port espanyol amb destinació a ports estrangers, es fa necessari regular l'expedició del certificat esmentat.

La norma s'ha sotmès a informe de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Foment, amb l'aprovació prèvia del ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 19 d'abril de 2013,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte regular l'expedició i el control del certificat acreditatiu de l'assegurança o garantia financera diferent de l'assegurança que cobreixi la responsabilitat civil dels transportistes per mar en cas de mort o lesions dels passatgers derivades d'un accident, a què es refereix l'article 3 del Reglament 392/2009, del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, sobre responsabilitat dels transportistes de passatgers per mar en cas d'accident –d'ara endavant el Reglament europeu– en la remissió a l'article 4 bis) del Conveni d'Atenes que figura a l'annex I del Reglament europeu.

Així mateix, aquest Reial decret té per objecte establir les mesures per fer efectiva l'obligació de cobertura de la responsabilitat civil que estableix el Reglament europeu.

Article 2. *Obligació de cobertura de la responsabilitat civil del transportista de passatgers per mar en cas d'accident.*

1. Qualsevol transportista que efectui de fet la totalitat o part del transport de passatgers per mar ha de mantenir una assegurança o una garantia financera que cobreixi la seva responsabilitat, tal com estableix el Reglament europeu.

El règim de responsabilitat i les normes de l'assegurança o garantia financera s'han de regir pel que estableix el Reglament europeu.

2. Queda prohibida la navegació a qualsevol vaixell espanyol dedicat al transport de passatgers per mar si no porta a bord el certificat acreditatiu de l'existència de l'assegurança o garantia financera a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, que tingui plena validesa.

3. Queda prohibida l'entrada a port o la sortida de port a qualsevol vaixell estranger al qual sigui aplicable el Reglament europeu, si no porta a bord un certificat de l'assegurança o d'una altra garantia financera en vigor i expedit de conformitat amb el Reglament esmentat, i que cobreixi fins al límit de responsabilitat que li correspongui d'acord amb el que estipula aquest Reglament.

Article 3. *Cobertura de la responsabilitat civil mitjançant la formalització d'una assegurança o mitjançant una garantia financera diferent de l'assegurança.*

1. La responsabilitat civil s'ha de cobrir mitjançant la formalització d'una assegurança o mitjançant una garantia financera diferent de l'assegurança. La Direcció General de la Marina Mercant ha d'expedir un certificat acreditatiu sempre que l'assegurança o la garantia s'hagin subscrit amb una entitat que estigui en alguna de les circumstàncies següents:

a) Entitats asseguradores que hagin obtingut l'autorització del Ministeri d'Economia i Competitivitat per operar en el ram 12, «responsabilitat civil en vehicles marítims, lacustres i fluvials», dels que preveu l'apartat a), «classificació dels riscos per rams», de l'article 6.1 del text refós de la Llei d'ordenació i supervisió de les assegurances privades, aprovat pel Reial decret legislatiu 6/2004, de 29 d'octubre, o que, amb domicili en un país pertanyent a l'Espai Econòmic Europeu, exerceixin la seva activitat a Espanya en règim de dret d'establiment o règim de lliure prestació de serveis.

b) Entitats domiciliades en un país pertanyent a l'Espai Econòmic Europeu diferent d'Espanya, autoritzades per operar en el ram de responsabilitat en vehicles marítims, lacustres i fluvials.

c) Sucursals establertes a l'Espai Econòmic Europeu d'entitats asseguradores domiciliades en tercers països no membres de l'Espai Econòmic Europeu, autoritzades per operar en el ram de responsabilitat civil en vehicles marítims, lacustres i fluvials.

d) Clubs de protecció i indemnització integrats en el Grup Internacional de Clubs de Protecció i Indemnització.

e) Entitats degudament autoritzades per atorgar garanties financeres diferents de les assegurances, d'acord amb la seva legislació específica.

2. La Direcció General de la Marina Mercant només ha d'expedir el certificat si l'assegurança o la garantia financera s'han formalitzat amb les entitats que enumera l'apartat 1 d'aquest article o amb les entitats autoritzades pel ministre de Foment segons el que disposa la disposició final segona d'aquest Reial decret.

3. L'assegurança es pot formalitzar bé mitjançant una pòlissa específica o bé com una cobertura més de les pòlisses que tingui subscrites el transportista per cobrir la seva responsabilitat civil o altres riscos.

Article 4. *Forma i condicions de pagament en concepte d'indemnització.*

1. L'assegurança o la garantia financera han de cobrir la responsabilitat civil del transportista en la forma i les condicions que estableix el Reglament europeu i per la quantia en drets especials de gir exigible, calculada d'acord amb el que preveu l'annex I del Reglament europeu, i tenint en compte la reserva i les directrius per a l'aplicació del Conveni d'Atenes aprovades pel Comitè Jurídic de l'OMI el 19 d'octubre de 2006 («les directrius de l'OMI») recollides a l'annex II del Reglament europeu.

Als efectes de la definició del dret especial de gir i la seva conversió, s'ha d'atendre el que preveu l'article 9 del Conveni d'Atenes, incorporat a l'annex I del Reglament europeu.

2. El pagament de la quantitat fixada en concepte d'indemnització s'ha de fer en la moneda nacional, l'euro, i s'ha de convertir a aquesta la quantia fixada en drets especials de gir.

Article 5. *Durada de la cobertura.*

La durada de l'assegurança o de la garantia financera és per un període de temps concret no superior a un any i s'entén referida sempre a l'horari d'Espanya peninsular.

Article 6. *Sol·licitud i emissió del certificat acreditatiu de l'existència de l'assegurança o de la garantia financera.*

1. El certificat acreditatiu de l'existència d'assegurança o de la garantia financera diferent de l'assegurança l'ha de sol·licitar a la Direcció General de la Marina Mercant el transportista o les entitats que cobreixin la responsabilitat. En el supòsit d'existència de coassegurança, la sol·licitud l'ha de fer l'entitat obridora que tingui la representació de totes aquestes.

La sol·licitud s'ha d'efectuar amb una antelació no inferior a trenta dies des de la data en què es pretengui que tingui efectes el certificat, tret de casos excepcionals, degudament justificats, en què l'autoritat expedidora del certificat pot reduir el termini.

2. La sol·licitud s'ha de presentar si és possible per via electrònica i s'ha d'acompanyar del document acreditatiu de l'assegurança o de la garantia financera diferent de l'assegurança i dels formularis que requereixi la Direcció General de la Marina Mercant al transportista o a l'entitat o entitats asseguradores, degudament emplenats.

El model de document acreditatiu de l'assegurança als efectes de demostrar que es compta amb cobertura de conformitat amb el que disposa l'article 4 bis de l'annex I del Reglament europeu, tant per a riscos de guerra com per a riscos que no siguin de guerra, s'ha d'ajustar als models de l'apèndix B apartat I de l'annex II del Reglament europeu.

A aquest model s'hi ha d'adjuntar un document en el qual consti l'autoritat a qui correspon el control i la supervisió de l'entitat asseguradora, el domicili als efectes de reclamacions i en el cas de coassegurança la identitat de l'entitat obridora que en tingui la representació.

3. El certificat acreditatiu de l'existència d'assegurança o de la garantia financera diferent de l'assegurança respecte a la responsabilitat per morts o lesions dels passatgers, s'ha d'ajustar al model de l'apèndix B apartat II de l'annex II del Reglament europeu.

La Direcció General de la Marina Mercant ha d'arxivar una còpia del certificat quan s'expedeixi a un vaixell matriculat a Espanya.

4. La durada del certificat no pot ser superior a la vigència de l'assegurança o la garantia financera en què es basa la seva expedició.

5. El certificat a què es refereixen els apartats anteriors es pot estendre tant per a vaixells matriculats a Espanya com per a vaixells matriculats en altres Estats.

6. El procediment de sol·licitud i expedició dels certificats s'ha de regir per la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en tot el que no disposa aquest Reial decret.

Article 7. Comunicació de les variacions de l'assegurança o de la garantia financera durant la seva vigència.

1. El transportista, l'entitat asseguradora o el garant i, en el cas de la coassegurança, l'obridor estan obligats a comunicar immediatament a la Direcció General de la Marina Mercant, per qualsevol mitjà admès en dret inclòs l'electrònic, qualsevol circumstància que produeixi l'extinció, la pèrdua o la reducció de l'eficàcia de l'assegurança o de la garantia financera.

2. El transportista, a més, està obligat a tornar el certificat corresponent a la Direcció General de la Marina Mercant.

Article 8. Mesures de control i règim sancionador.

1. El capità del vaixell ha de declarar que té subscrita la corresponent assegurança o garantia financera diferent de l'assegurança en la declaració general del capità o en el document pel qual se sol·licita el despatx per temps, a què fan referència respectivament els articles 15 i 19 del Reglament de despatx de vaixells aprovat per l'Ordre de 18 de gener de 2000, o sempre que li sigui requerida.

En cas de dubte manifest o denúncia, les capitànies marítimes poden exigir la presentació d'aquest certificat per mitjans electrònics, sempre que sigui possible, i en fer el despatx dels vaixells als quals sigui aplicable aquest Reial decret.

2. Les capitànies marítimes han d'incoar l'expedient sancionador corresponent i ordenar la immobilització dels vaixells en el supòsit d'incompliment de l'obligació de portar a bord el certificat de l'assegurança o de la garantia financera en vigor i establerta reglamentàriament, infracció tipificada en els apartats c) i q) de l'epígraf 3 de l'article 307 del Reial decret legislatiu 2/2011, de 5 de setembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de ports de l'Estat i de la marina mercant.

3. Les infraccions i sancions que hi pugui haver en relació amb les activitats que preveu aquest Reial decret s'han de regir, en qualsevol moment, pel que disposa el títol IV del Llibre tercer del Reial decret legislatiu 2/2011, de 5 de setembre, així com pel que recullen els reglaments sobre procediment sancionador corresponents, que despleguen tant el Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, com l'annex II del Reial decret 1772/1994, de 5 d'agost, pel qual s'adeqüen els procediments administratius en matèria de transports terrestres, aviació civil i marina mercant a la Llei 30/1992.

Disposició transitòria primera. Ajornament de l'aplicació del Reglament europeu a determinats vaixells que facin viatges exclusivament nacionals.

Els vaixells de la classe A, segons els defineix l'article 4 del Reial decret 1247/1999, de 16 de juliol, que facin viatges exclusivament entre ports o punts en què Espanya exerceix sobirania, drets sobirans o jurisdicció, no estan obligats a complir l'obligació que estableix l'article 2 d'aquest Reial decret fins al 31 de desembre de 2014.

Així mateix, els vaixells de la classe B, segons els defineix l'article 4 del Reial decret 1247/1999, de 16 de juliol, que facin viatges exclusivament entre ports o punts en

què Espanya exerceix sobirania, drets sobirans o jurisdicció, no estan obligats a complir l'obligació que estableix l'article 2 d'aquest Reial decret fins al 31 de desembre de 2018.

Disposició transitòria segona. *Pòlisses vigents a l'entrada en vigor.*

Els certificats vigents que hagin estat emesos per l'Administració marítima espanyola a l'entrada en vigor d'aquest Reial decret són vàlids fins a la seva renovació, sense perjudici del que preveu l'article 7 d'aquest Reial decret.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que estableix l'article 149.1.20a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de marina mercant.

Disposició final segona. *Habilitació d'aplicació i desplegament.*

Es faculta el ministre de Foment, en l'àmbit de les seves competències, per dictar les normes d'aplicació i desplegament d'aquest Reial decret i, en particular, per autoritzar clubs de protecció i indemnització no integrats en el Grup Internacional de Clubs de Protecció i Indemnització a cobrir la responsabilitat civil.

Disposició final tercera. *Facultats d'execució.*

El director general de la Marina Mercant ha de dictar les resolucions que puguin ser necessàries per a l'execució i el compliment d'aquest Reial decret i en particular per aprovar i modificar els models de formularis a què es refereix l'apartat 2 de l'article 6.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 19 d'abril de 2013.

JUAN CARLOS R.

La ministra de Foment,
ANA MARÍA PASTOR JULIÁN